

Chyby při vnímání druhých lidí

Chyby při vnímání druhých lidí

Při posuzování druhých se člověk dopouští řady chyb, které si ani často neuvědomuje

Máme-li být alespoň trochu objektivní, je třeba chyby vnímání znát a vědomě je eliminovat.

Chyby při vnímání druhých lidí

- a) **Chyby zapříčiněné osobními charakteristikami posuzovatele**

- b) **Chyby pozorovatele vycházející z obecných tendencí posuzování**

a) Chyby zapříčiněné osobními charakteristikami posuzovatele

1. Potřeby a city – pravdivé a dostatečné se zdají ty informace a charakteristiky, které usnadňují uspokojení nějaké potřeby
2. Očekáváníí – člověk vidí především to, co očekává, že uvidí. Soudí, že je to tak, protože předpokládal, že tomu tak bude.
3. Přání – člověk soudí, že je to takové, protože chtěl, aby tomu tak bylo

4. Obavy – člověk soudí, že tomu tak bude, protože se obával, že to tak dopadne, že se to tak stane

5. Návyk – člověku se zdají pravdivé ty skutečnosti, jimž přivykl a které zná

6. Lenost – člověk má tendenci se spokojit s první myšlenkou, rychle uznat správnost názorů, které mu ušetří námahu. Lenost je zpravidla příčinou, proč člověk pozoruje povrchně a dělá předčasné závěry.

7. Konzervatismus – jednou přijatý úsudek má člověk tendenci obhajovat. Člověk si myslí, že uznáním chybného úsudku poškozují svoje sebevědomí a vytváří precedens dalších nedostatků své osobnosti.

8. Dogmatismus – uzavřený názorový systém je zaměřen na obranu proti všemu, co narušuje vžitý systém v němž člověk existuje.

9. Konformita – přejímání názorů pod sociálním tlakem okolí

10. Vyhovění tlaku okolí – souhlas pouze navenek, vlastní názor odlišný od skupinového názoru

b) Chyby pozorovatele vycházející z obecných tendencí posuzování

1. Projekce – posuzovatel vidí u druhých lidí svoje vlastnosti v podstatně výraznější formě, jak po stránce kvality, tak kvantity. Vysvětluje si motivy jednání druhých lidí i jejich postoje stejnými vzorci, jimiž je podle jeho názoru vedeno jeho vlastní jednání.

2. Kontrast – posuzovatel má tendenci hodnotit ostatní opačným způsobem, než vnímá sám sebe. Např. úspěšný člověk považuje druhého, který si čte za lenocha.

3. Neoprávněná generalizace - posuzovatel na základě náhodných mimořádných poznatků nebo na základě nedostatečného počtu pozorování a bez ověření příčin a důvodů určitého chování vynáší jednoznačné zobecňující závěry, event. je aplikuje na situace na které neplatí.

4. Předsudky – znamenají stereotypy a zvyklosti myšlení, prožívání a jednání, které mohou znamenat předem zformulovaný závěr, stanovisko či rozhodnutí, které však nemá objektivní opodstatnění. Sem patří také tzv. „profesionální slepota“, vyjadřující skutečnost, že si člověk dlouhodobým výkonem určité činnosti vypěstovává poměrně pevné jednostranné postoje a zaměření.

5. Halo-efekt – posuzovatel se dává ovlivnit celkovým dojmem vycházejícím z působení celku nebo jeho dominujících rysů, event. i některou z jeho výrazných částí, podle nichž vynáší hodnotící soud.

6. Citový vztah – čím blíže psychicky se posuzovatel cítí vůči druhým, tím pozitivněji je hodnotí. A naopak.

7. Stereotyp – jde o soubor zafixovaných rigidních názorů na lidi, pod jejichž vlivem posuzovatel minimalizuje jiné informace.

8. Figura v pozadí – prostředí, které je pozadím lidí, ovlivní jejich hodnotu v očích posuzvatele

